

iskola művészeti osztálya hallgatóitól valók; egy pár kötés Miss Philipott alkotása, a 104. lapon pedig René Wiener egy kötése van elrettentő példa gyanánt reprodukálva.

Kersten könyvével kapcsolatban fölemlítjük ugyane szerzőnek «*Meine Einbände*» című tanulmányát, mely 15 illusztráció kíséretében a Graphische Werkstätten 1910. évi januári füzetében jelent meg s az itt ismertetett könyvet némileg kiegészíti. Kersten e tanulmányában rámutat arra az általa használt diszítő elemekben rejlő szimbolizmusra, mely a könyv diszítését belső tartalmával, fő érzelmi motivumával hozza kapcsolatba. Így pl. Elisabeth Browning *Sonette aus dem Portugiesischen* cz. könyvét vörösbarna maroquinbe kötötte. «A szivecskék és rózsák — úgymond — a költő szerelmi érzelmeire utalnak, a töviskoszorú pedig hosszas betegségének fájdalommal teljes éveire.» Schnitzler *Reigen*-ét, mely tudvalevőleg tíz a szerelemre vonatkozó párbeszédből áll, tíz, körbe helyezett, vérvörös rózsza diszíti. És így tovább. Tisztán ornamentikai eszközökkel a legmerészebb tárgyakat is — legyen elég e tekintetben Wilde *Salome*-jának s a *Carmina priapeia* cz. kötetnek bekötésére utalnunk — érthető s még sem sértő vagy izléstelen módon szimbolizálja s teljesen igazolja azt a fel fogást, mely megkívánja, hogy a könyvek külső diszítése tartalmával összhangba kerüljön.

Dr. Gulyás Pál.

Dr. Gulyás Pál. *Népkönyvtári intézmények Párisban és Londonban.* Budapest, 1909. Athenaeum r.-t. 8-r. 52 l. Ára 1 K.

Gulyás Pál a könyvtári viszonyok egyik alapos ismerője, ki ismereteit a helyszínén végzett beható tanulmányok révén szerzi meg. Az előttünk fekvő füzetben párisi és londoni útjának eredményeiről számol be, helyesebben a két metropolis népkönyvtárainak jelenlegi állapotát mutatja, nem mulasztván el azonban azok történeti fejlődését röviden vázolni. Nem lehet célünk e helyütt a dolgotat kivonatolni, épen azért mindazoknak, kik barátai a műveltség minél nagyobb mértékben való terjesztésének, őszintén ajánlhatjuk annak elolvasását, mert látják belőle, hogy nem feltétlen szükség minden hasznos munka megindítását s továbbfejlesztését egyedül az államtól várni és kívánni. — Részünkről a népkönyvtári intézményeket illető ismertetések eme csoportosításából csak egyik-másik tényezőre vagy tanulságra kívánunk rámutatni. A mi a francia és az angol intézmények közötti leglényegesebb különbséget illeti, az abban nyilvánul, hogy míg a francia intézmények nagy része szintén társadalmi akciónak az eredménye, addig Angliában a népkönyvtári ügy fejlettsége: «a külön közkönyvtári adónak köszönhető». Így az első «szabad könyvtár» Párisban a Société des Amis de

l'instruction állította fel. E társaságot pedig egy betűszedő munkás alapította több társával együtt. Ugyancsak tisztán társadalmi alakulás a Societé Franklin is, mely működése súlypontját a katonai legénységi könyvtárakra helyezi. Természetes, hogy idővel az ilyen munkásságot azután a hatóságok is istápolják. Londonban, a hol könyvtári adó czimén tetemes összegek folynak be, a népkönyvtári, helyesebben községi könyvtári intézmények nagyszabásúak s önálló épületekkel rendelkeznek, míg Párisban valamely más célra szánt középületben megtűrt vendégek csupán. Londonban nagy súlyt helyeznek a személyzet szakszerű kiképzésére is. Rendkívül megbecsülendő s tiszteletreméltó az a liberális intézkedés, hogy ha valamely assistens (16—20 éves ifjak, ujabban nők) kedvet érez magában akár a Library Association, akár az University of London által ujabban rendezett kurzusok hallgatására, a bizottság a törekvést előmozdítja s a tandíjat lefizeti érte. Igen szeretttük volna, ha e kurzusok rövid ismertetését szerző legalább jegyzet alatt közölte volna. *d'I. K.*

Czímjegyzék. *A m. kir. József-műegyetem könyvtárának* —e. 3. kiadás, két kötet. Budapest, 1910. (Franklin-Társulat). 8-r. XVI, 4, 678; 736 l. Ára?

Rados Gusztáv műegyetemi tanár rendkívül izléses és fényes kiállításban bocsátotta közre műegyetemünk címjegyzékének legújabb — immár harmadik kiadását. A műegyetem könyvtárába 1848 május 17-én került be az első könyv s eleinte ugyancsak lassan gyarapodott. Állománya 1870-ben, a mikor Wartha Vincze, a könyvtár fejlesztése körül oly elévülhetetlen érdemeket szerzett tudósunk, a könyvtár kezelését átvette, mindössze 2369 darabot tett. 1891/92-ben, a mikor a katalógus második kiadása napvilágot látott, a könyvkészlet 11.786 műre rúgott 49.938 kötetben. A harmadik kiadás sajtó alá bocsátásakor pedig — 1909 május hó végén — 25.000 művet ölelt föl, mintegy 85.000 darabban. A leggazdagabb szakok a «mathematika» 2085 és a «műszaki vegytan» 2026 művel; csak kevéssel marad mögöttük a «nyelvészet, irodalomtörténet és szépirodalom» (1898 mű), «művészet, műtörténet, életrajzok (1828 mű), «természettan, meteorologia és elektrotechnika» (1726 mű) cz. szakok, míg a «történet, földrajz» (1546 mű) és a «mérnök-építészet» (1534) cz. szakok állománya alig haladja meg a másfélezret. Ezren felül van még a művek száma a «nemzetgazdaságtan stb.» (1178), «erőműtan, géptan» (1191), «mezőgazdaságtan» (1134) és a «zoologia, anatomia physiologia, botanika» (1093) cz. szakokban, míg a többi szakot még kevesebb számú mű képviseli.

A katalógus két részből áll. Az első szakonként adja a rövid